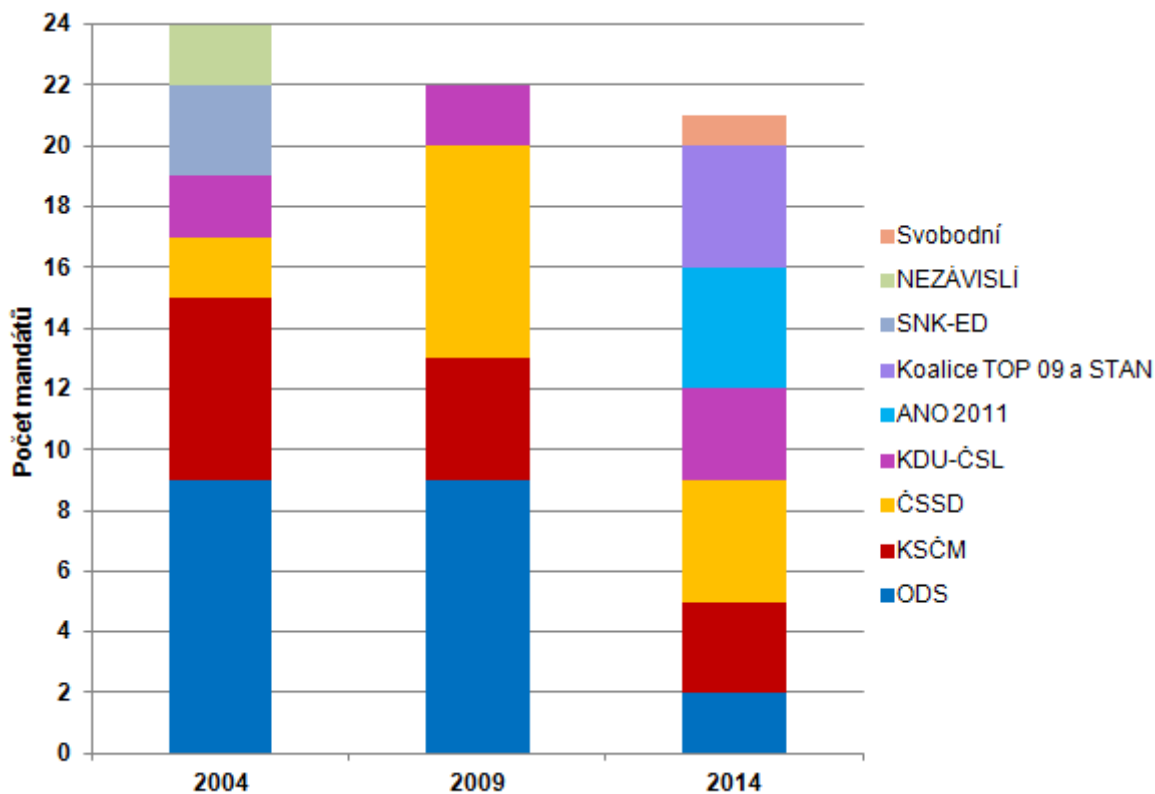

Strany ODS, ČSSD, KSČM a KDU-ČSL získaly mandát ve všech volbách. Zatímco však v roce 2009 byly mandáty rozděleny pouze mezi tyto strany, v roce 2004 byly úspěšné další dvě strany – SNK-ED a NEZÁVISLÍ. V roce 2014 se do skrutinia dostalo nejvíce (7) stran a rozdělení mandátů mezi ně bylo poměrně rovnoměrné, jak je patrné z grafu G 7. Na úkor „parlamentních“ stran byly v tomto roce úspěšnější mladé politické subjekty ANO 2011 a koalice TOP 09 a Starostové. S nimi držela krok pouze ČSSD, přestože proti předchozím volbám ztratila 3 mandáty. ODS získala pouze dva mandáty, což značilo oproti předchozím volbám propad o sedm mandátů. Zisk mandátů KSČM má mírně klesající tendenci, u KDU-ČSL vidíme výsledky poměrně vyrovnané.

G 7 Rozdělení mandátů ve volbách do EP

5. Zvolení poslanci

V rámci jednotlivých stran případně mandáty kandidátům v zásadě podle pořadí, jak byli uvedeni na hlasovacím lístku. Jestliže však některý z kandidátů získal alespoň 5 % přednostních hlasů z celkového počtu platných hlasů pro tuto stranu, připadl mandát tomuto kandidátovi. Bylo-li takových kandidátů více, rozdělily se mandáty přednostně mezi tyto kandidáty v pořadí podle počtu získaných přednostních hlasů.

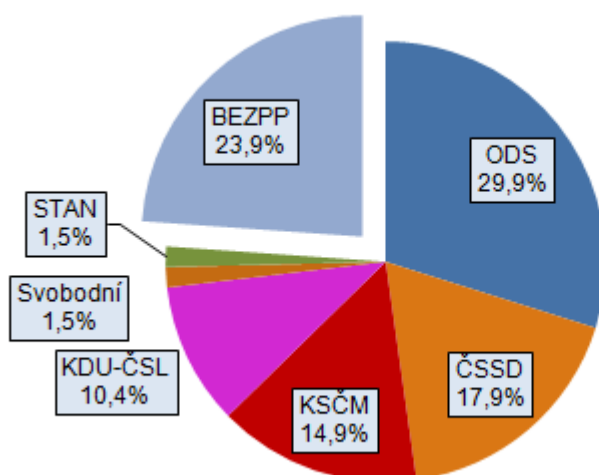
5.1. Poslanci podle navrhuje strany a politické příslušnosti

Nejvíce poslanců za celé sledované období měla ODS před ČSSD a KSČM. Složení poslanců podle navrhuje strany v podstatě odpovídalo rozložení mandátů podle volebních stran s výjimkou roku 2014, kdy za koalici TOP 09 a STAN byli zvoleni tři poslanci navrzeni TOP 09 a jeden poslanec navržen hnutím Starostové a nezávislí.

Nejvíce poslanců mělo politickou příslušnost k ODS, a to všech 20 poslanců zvolených celkem za tuto stranu. Příslušnost k ČSSD uvádělo 12 z 13 zvolených poslanců, ke KSČM 10 z 13 zvolených a za KDU-ČSL byli všichni zvolení poslanci příslušníky této strany. Kromě poslanců s politickou příslušností k vlastní navrhuje straně bylo zvoleno i celkem 16 poslanců bez politické příslušnosti. Tři z nich byli

navrženi KSČM, jeden ČSSD a ostatní byli za strany, které měly své zástupce v EP pouze v jednom volebním období (viz tabulka T 9).

G 8 Poslanci zvolení ve volbách 2004 až 2014 celkem podle politické příslušnosti v %

T 9 Poslanci podle navrhuje strany (NS) a politické příslušnosti (PP)

Číslo a název politické strany, hnutí	2004		2009		2014		Poslanci úhrnem	
	NS	PP	NS	PP	NS	PP	NS	PP
53 ODS	9	9	9	9	2	2	20	20
7 ČSSD	2	2	7	7	4	3	13	12
47 KSČM	6	4	4	3	3	3	13	10
1 KDU-ČSL	2	2	2	2	3	3	7	7
714 Svobodní	x	x	-	-	1	1	1	1
166 STAN	x	x	-	-	1	1	1	1
768 ANO 2011	x	x	x	x	4	-	4	-
721 TOP 09	x	x	x	x	3	-	3	-
129 SNK ED	2	-	-	-	-	-	2	-
88 NEZ	2	-	-	-	x	x	2	-
143 SD-SN	1	-	x	x	x	x	1	-
Bez politické příslušnosti	x	7	x	1	x	8	x	16

Vysvětlivky: x strana nekandidovala, zápis nemá smysl
- strana nezískala mandát, jev se nevyskytl

Udělené přednostní hlasy ovlivnily zvolení poslanců za celé období jen ve třech případech. (Poslanec byl na takovém místě kandidátní listiny, že bez přednostních hlasů by mandát neobdržel.) Nejvýraznější „skok“ zaznamenal v roce 2004 kandidát za ODS Jaroslav Zvěřina, který se z nevolitelného 10. místa na kandidátní listině (ODS obdržela 9 mandátů) dostal díky téměř 55 tisícům přednostních hlasů na 2. místo pořadí přidělování mandátů.

Další dva případy nastaly ve volbách v roce 2014, a sice u koalice TOP 09 a STAN, kdy se kandidát navržený TOP 09 Jaromír Štětina posunul z pátého místa kandidátní listiny na třetí (koalice obdržela

4 mandáty) a kandidát za KSČM Miloslav Ransdorf ze čtvrtého na druhé místo, přičemž KSČM získala mandáty tři.

Kromě těchto případů se změnilo pořadí přidělení mandátů ve straně u pěti dalších kandidátů (po dvou ve volbách v letech 2004 a 2014 a jeden v roce 2009), avšak tato změna pořadí na zvolení poslance vliv neměla.

Absolutně nejvyšší počet přednostních hlasů (142 444) obdržel v roce 2004 lídr kandidátní listiny KSČM Miloslav Ransdorf. Po něm následoval Jan Zahradil, kandidát uvedený na 1. místě kandidátní listiny ODS rovněž v roce 2004 – téměř 130 tisíc přednostních hlasů. Stotisícovou hranici počtu přednostních hlasů překročil ještě Evžen Tošenovský v roce 2009, který byl uveden na 2. místě kandidátky ODS.

Nejvyšší relativní zisk přednostních hlasů (procento přednostních hlasů pro kandidáta z celkového počtu hlasů pro stranu, za kterou kandidoval) získala v roce 2004 Jana Bobošíková, kandidující za stranu NEZÁVISLÍ, které dal přednostní hlas více než každý druhý volič této strany. Téměř každý třetí volič zakroužkoval kandidáta Vladimíra Železného z téže strany ve stejném roce, Josefa Zieleniece ze strany SNK-ED v tomtéž roce a Jiřího Pospíšila navrženého stranou TOP 09 v roce 2014. Seznam zvolených poslanců včetně počtu jejich přednostních hlasů je uveden v příloze 2.

Někteří poslanci byli zvoleni do EP opakovaně. Ve všech volbách kandidovali a byli úspěšní 3 poslanci (Mašťálka a Ransdorf za KSČM a Zahradil za ODS). Čtrnáct poslanců pak zastávalo funkci dvě, vždy po sobě následující, volební období.

5.2. Poslanci podle pohlaví a věku

Při rozdělení poslanců do věkových skupin obdobně jako tomu bylo u kandidátů, byla nejčetnější skupina poslanců od 50 do 59 let, která činila 37 % z celkového počtu poslanců. Nejméně bylo poslanců ve skupině 60 let a více, a to pouhých 10 procent.

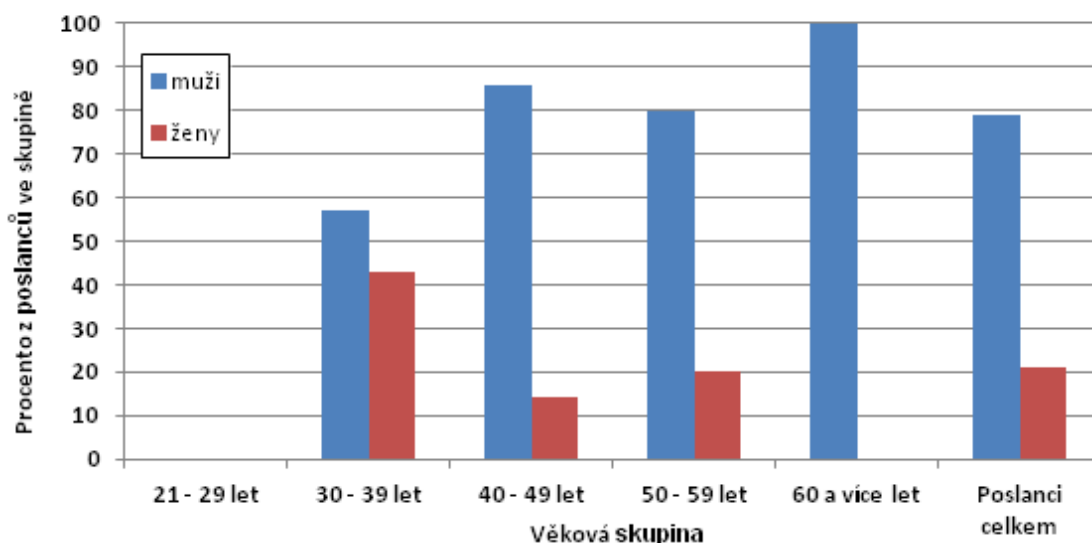
T 10 Poslanci podle věku a pohlaví

Věková skupina	Poslanci celkem				z toho ženy			
	2004	2009	2014	celkem	2004	2009	2014	celkem
21 - 29 let	-	-	-	-	-	-	-	-
30 - 39 let	4	2	8	14	2	1	3	6
40 - 49 let	8	8	5	21	-	2	1	3
50 - 59 let	9	10	6	25	3	1	1	5
60 a více let	3	2	2	7	-	-	-	-
Celkem	24	22	21	67	5	4	5	14

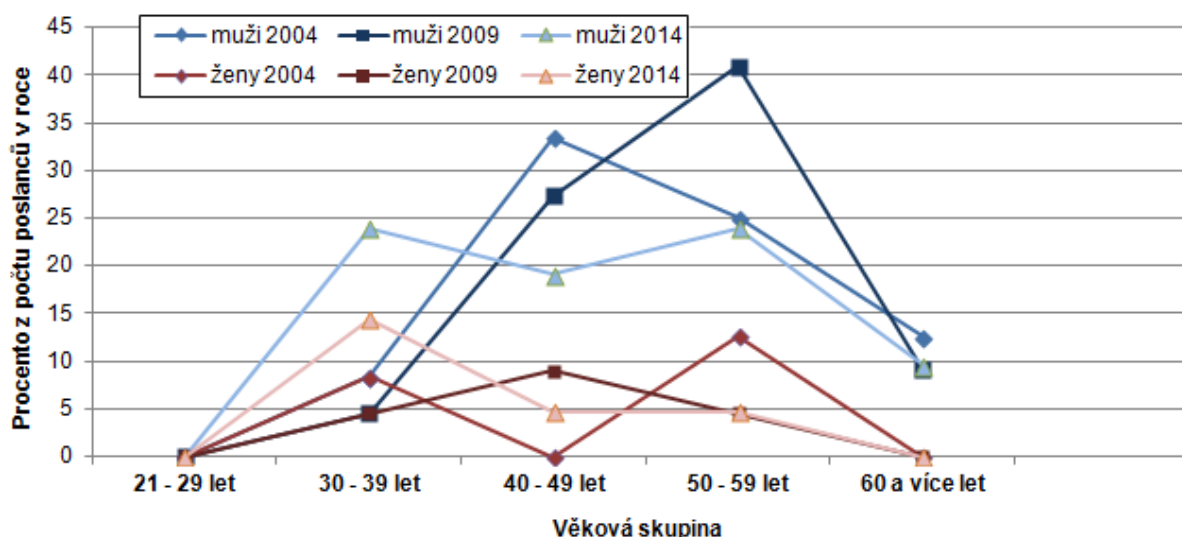
Z celkového počtu 67 poslanců bylo 21 % žen. Nejvyšší podíl žen, které získaly mandát, byl v roce 2014, a to téměř 24 %, nejnižší (18 %) v roce 2009. Nejvyšší podíl žen byl mezi poslanci ve věkové skupině od 30 do 39 let, kde činil v úhrnu za všechny volby 9 %. Naproti tomu nejnižší podíl žen byl ve věkové kategorii od 40 do 49 let, kde dosahoval v úhrnu za všechny volby 4 %. Ženy v okrajových skupinách, ve věku do 29 let a nad 60 let, poslance mandát nezískaly v žádných volbách do EP.

Nejvyšší podíl žen (43 %) byl ve věkové kategorii od 30 do 39 let. V ostatních věkových kategoriích byli muži mnohem úspěšnější a ve věkové skupině 60 let a více se žádná žena nevyskytovala.

G 9 Podíl pohlaví ve věkové skupině za poslance ve volbách 2004, 2009 a 2014 úhrnem

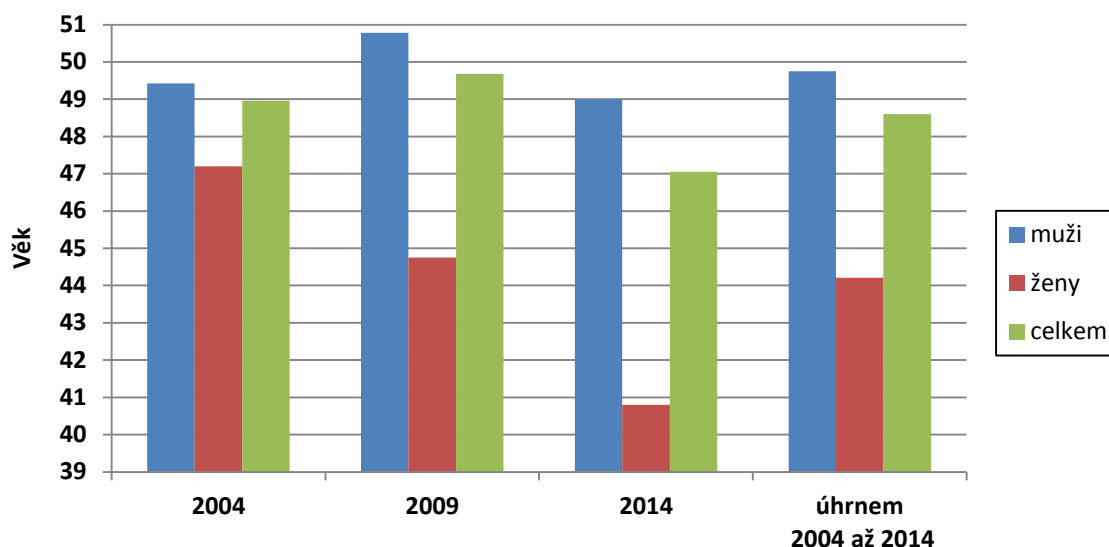
G 10 Podíl věkových skupin poslanců podle pohlaví

Nejvyšší podíl žen z poslanců v příslušném roce byl ve věkové skupině 30 až 39 let v roce 2014, a to zhruba 14 %. Naproti tomu žádná žena ve věkové kategorii 40 až 49 let nezískala poslanecký mandát ve volbách do EP v roce 2004. Muži byli nejvíce úspěšní ve věkové kategorii 50 – 59 let v roce 2009 (téměř 41 %). Nejméně úspěšná byla věková kategorie mužů v rozmezí 30 až 39 let v roce 2009, kde získalo poslanecký mandát 4,5 % mužů z celkového počtu možných mandátů v příslušném roce. Věková skupina 21-29 je charakteristická tím, že v daných volbách nezískala žádný mandát bez ohledu na to, zda šlo o muže či ženy. Ženy totéž zopakovaly ve věkové kategorii 60 a více let, muži však v této věkové skupině byli úspěšnější a např. v roce 2004 získali 12,5 % mandátů z celkového počtu.

Nejstarším poslancem byl Ing. Jaromír Štětina, senátor, spisovatel a novinář z Prahy, kterému bylo v roce 2014, kdy byl zvolen za TOP 09 a Starostové, 71 let. Nejmladším poslancem byla žena, Ing. Kateřina Konečná, poslankyně parlamentu ČR z Nového Jičína, kandidující za Komunistickou stranu Čech a Moravy v roce 2014, kdy jí bylo 33 let.

G 11 Průměrný věk poslanců

Průměrný věk poslance, který získal mandát v některých volbách do EP byl 48,6 roku. Přitom zvolení muži byli průměrně téměř o 6 let starší než zvolené ženy. Nejmladší poslanci byli v roce 2014, kdy jejich průměrný věk činil 47,1 roku; při tom nejmladší ženy, které získaly mandát v některých volbách do EP, byly v roce 2014 s průměrným věkem 40,8 roku. Průměrný věk mužů vykazuje v letech 2004 až 2014 stabilní hodnoty v rozmezí 49 až 51 let. U žen je patrná tendence k snižování průměrného věku. Ve volbách v roce 2004 byl jejich průměrný věk 47 let a v roce 2014 činil již necelých 41 let, viz graf G 11.

6. Závěr

Z údajů o volební účasti obsažených i v této publikaci je patrné, že v České republice popularita voleb do EP mezi voliči patří mezi nejnižší ze všech druhů voleb a navíc během let klesala. Také mezi ostatními členskými státy byla po Polsku a Slovensku třetí nejnižší.

Zájem kandidujících subjektů však rostl. Zatímco ve volbách v letech 2004 a 2009 se o jeden post europoslance ucházelo 25 kandidátů, v roce 2014 to bylo již 31 kandidátů. Kandidující subjekty nominovaly většinou kandidáty s politickou příslušností k vlastní straně. Počet kandidátů bez politické příslušnosti v roce 2014 oproti předchozím volbám klesl, a to i přesto, že tradiční parlamentní strany vykazovaly opačný trend. Kandidátní listiny se ve všech volbách vyznačovaly poměrně nízkým zastoupením žen. Ženy kandidovaly více v mladších věkových kategoriích a měly také nižší průměrný věk než muži. Více než 99 % kandidátů uvádělo státní příslušnost k ČR. Kandidujících občanů jiných států EU bylo pouze 15.

Z výsledků voleb je patrný značný ústup úspěšnosti „parlamentních“ stran. Ve volbách v roce 2004 získaly čtyři tradiční politické strany (ČSSD, KDU-ČSL, KSČM a ODS) 80 procent mandátů, v následujících volbách byly mandáty rozděleny pouze mezi tyto strany, ale v zatím posledních volbách do EP získaly necelých 60 procent mandátů. Největší propad zaznamenala ODS z 9 na 2 mandáty a ČSSD ze 7 na 4 mandáty. Na jejich úkor se prosadily nové politické subjekty ANO 2011 a TOP 09 spolu s hnutím STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ.

Vliv přednostních hlasů na výsledky voleb nebyl příliš patrný. Pouze tři poslanci během celého období se posunuli na základě vůle voličů z nevolitelného místa kandidátky na post europoslance.

Všichni zvolení poslanci byli občany ČR. Z celkového počtu zvolených poslanců tvořily ženy pouze pětinu. Jejich průměrný věk během sledovaného období výrazně klesl. V průměru byly o 6 let mladší než zvolení muži.